

H1N1 virüsü toplum sağlığını tehdit ediyor

DİLAY İNKAYA

H1N1 virüsü diğer bir ifadeyle "domuz gribi" tüm toplumun gündemini işgal ediyor. 2009'un Mayıs ayında ortaya çıkan virüsün yayılımı yaz aylarında hız kesmişti. Havaların soğumasıyla birlikte başta kuzey yarımküre olmak üzere tüm dünyada dolayısıyla Türkiye'de hızla yayılmaya devam ediyor.

İnsanlarda görülen mevsimsel grip etkeni olan virüsle, kuş gribi etkeni olan virüsün, domuzlarda görülen virüsle etkileşerek insanlarda hastalığa yol açan yepyeni bir virüs ortaya çıktı. İşte H1N1 virüsü adı verilen bu virüs bugün tüm dünyada 6. faz dediğimiz pandemik salgın fazına geçmiş bulunuyor. Açmak gerekirse faz 6 grip salgınının tüm dünyada ve tüm toplumsal kesimleri tehdit eden, insandan insana hızla yayılan bir salgın formunu ifade ediyor. İnsanlık tarihi yüz binlerin hatta milyonların ölümüne sahne olmuş birçok pandemik salgınla doludur. Halk sağlığı açısından pandemik salgınlar önemli bir yer tutmaktadır. Zira sağlıklı insanların toplu hastalıklarına ve ölümlerine yol açmakta ve toplum sağlığı açısından dikkatle ele alınması gerekmektedir. Faz 6 salgın düzeyine ulaştığı açıklanan H1N1 virüsüne bağlı ölümler Türkiye'de de her geçen gün hızla artıyor.

H1N1 virüsünün yol açtığı gribal enfeksiyonun ateş, kırgınlık, halsizlik, boğaz ağrısı, öksürük, kusma, ishal gibi mevsimsel grip enfeksiyonu belirtilerinden bir farkı olmamakla beraber özellikle risk grubunda olan kişilerde ağır ve ölümcül seyrettiği görülüyor. Solunum sıkıntısı, bilinç kaybı, aşırı kusma, ishal gibi belirtilerle seyrettiğinde hastane takibi gerektiriyor. Kronik hastalığı olanlar hamileler bağışıklık sis-

temi düşük kişilerde özellikle de 5 ila 45 yaş arasındakilerde hastalık ağır seyredebiliyor ve başta akciğer hastalığı olmak üzere ikincil enfeksiyonların da eşlik etmesiyle birlikte ölüme yol açabiliyor. Hastalık damlacık enfeksiyonu yoluyla yani öksürme hapşırma yoluyla ortama yayılan damlacıkların başka insanlarca solunmasıyla bulaşabiliyor. Damlacıkların çeşitli yüzeylere oturması nedeniyle elle temas edilen bu masa, sandalye, kapı kolu, elektrik düğmesi gibi yüzeylerden de bulaşabiliyor. Diğer bir yol ise öpüşme, sarılma, tokalaşma gibi yakın temasla bulaşması. Dolayısıyla korunma yolları da tüm bu temaslardan kaçınmaya dayanıyor. Kişisel korunma yöntemleri öksürme, hapşırma vs. sırasında ağız mendille kapama, yakın temastan kaçınma, elleri sık sık yıkama, toplu alanlarda maske kullanma gibi tedbirleri içeriyor. Çevresel tedbirler ise yaşanan ortamların sık sık havalandırılması, ve yüzeylerin dezenfektanlarla özellikle de çamaşır suyuyla temizlenmesini gerektiriyor. Korunma yöntemlerinden en önemlisi de tüm salgın hastalıklarda olduğu gibi aşılama. Tartışma konusu haline gelen/getirilen aşılama meselesinde ise asıl olarak başta Tayyip Erdoğan olmak üzere sorumsuzca hareket eden politikacıları değil, dünya sağlık örgütü, enfeksiyon bilimciler, tabipler birliği gibi sağlık otoritelerini dikkate almak gerekiyor.

Milyonlarca insanın hastalığa kapılacağı, binlerce insanın öleceği beklenen bu hastalık özellikle de sosyoekonomik düzeyi düşük kesimleri daha çok tehdit ediyor. Bilindiği gibi hastalıkla mücadelede önemli bir sistem olan bağışıklık sistemi, sağlıklı beslenmeyle yakından ilintili. O

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de faz 6 pandemik salgın boyutuna sıçrayan H1N1 virüsüne bağlı "domuz gribi" toplum sağlığını tehdit ediyor. Tartışma konusu haline gelen/getirilen aşılama meselesinde ise asıl olarak başta Tayyip Erdoğan olmak üzere sorumsuzca hareket eden politikacıları değil, dünya sağlık örgütü, enfeksiyon bilimciler, tabipler birliği gibi sağlık otoritelerini dikkate almak gerekiyor. Hastalığın açlık sınırında yaşayan, sosyal güvenceden yoksun kesimi daha derinden etkileyeceği bir gerçek. Bu boyutuyla bu salgının önemli bir sağlık sorunu olması yanı sıra sosyal bir sorun olarak ele alınması gerekiyor.

halde ülkemizde önemli sayıda insanın açlık sınırında yaşadığı düşünüldüğünde hastalığın en çok yoksul kesimde kayıplara yol açacağını söyleyebiliriz. Yine hastalığın ağır ve ölümcül seyrettiği durumlarda mutlak suretle hastane bakımı gerektirdiği için sosyal güvencesi olmayan yoksul kesimin ölüme terk edileceği açıktır. AKP eliyle hayata geçirilen sağlıkta özelleştirme ve SSGS uygulamalarıyla, sağlık hizmetlerinin paralı hale getirilmesi, yoksul halk kitlelerinin salgın hastalıktan en olumsuz etkilenecek kesim olacağını gözler önüne seriyor.

Bu bağlamda bu tür toplumu tehdit eden salgınların önemli bir sağlık sorunu olması yanı sıra önemli bir sosyal sorun olduğu ortada. H1N1 virüsüne bağlı pandemik salgın ülkemizde beklendiği gibi seyrederse bugüne değin yürüttüğümüz "herkese sağlık güvenli gelecek platformunun" taleplerinin ne denli önemli olduğu görülecek. Ancak önemli olan sonuçları beklemeksizin gerekli önlemlerin alınması. Sağlığı hak olmaktan çıkarıp alınıp satılır bir meta haline getiren neoliberal yasaların iptal edilmesi, öte yandan bu tür pandemik salgınların sağlığın yanı sıra sosyal bir sorun olarak da ele alınması gerekiyor.

